

*De belangrijkste vragen én antwoorden op een rij over vliegen met drones***Project Drones, Brandweer Nederland**

- Waarom een landelijk project?
- Wat is het doel van het landelijk project?
- Wat levert het landelijk project op?
- Wat is er zo bijzonder aan het landelijke project?
- Wat komt er allemaal kijken bij het uitwerken van het project?

Vliegen door de brandweer

- Is vliegen door de brandweer anders dan vliegen door een private partij?
- Als een regio een drone koopt, mogen we dan gelijk alles?
- Een collega heeft een eigen drone. Mag hij vliegen voor ons bij een repressieve inzet?
- Mag ik een eigen/private drone inzetten voor andere activiteiten dan repressie?
- Waarom pakt de brandweer dit vraagstuk zo zwaar op?
- Gaan alle regio's straks vliegen?
- Ik wil piloot worden. Waar kan ik solliciteren?
- Kan ik drone vliegen door de brandweer als een potentiële kans zien voor het tweede loopbaanbeleid?
- Hoe zorgt het land er voor dat er aan de behoefte van de regio wordt voldaan?
- Welke regio's vliegen al?
- Hoe kunnen regio's, die ook ambitie hebben om te gaan vliegen met drones, zich voorbereiden?
- Hoe kan ik bijstand aanvragen bij een regio die reeds mag vliegen?

Toepassing van drones

- Met welke drones wordt er straks gevlogen?
- Waarom nog niet vliegen met vleugelvliegtuigjes?
- Met welke scenario's wordt rekening gehouden in het handboek?
- Met welke sensoren gaat er gevlogen worden?
- Is er al een Brandweerdroner?
- Hoe gaat de brandweer om met het onderwerp "domestic drones"?
- Wat betekent de mini-drone regeling voor ons?

Project Vliegen met drones Brandweer Nederland

Waarom een landelijk project?

Vliegen met drones is een vak apart! Het vraagt om een hoge mate van risicobewustzijn en verantwoordelijkheidsgevoel. Daarnaast is het zo dat wij als brandweer niet zomaar mogen vliegen met drones. Er zijn wettelijke kaders waar wij aan moet voldoen. Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en de Inspectie Leefomgeving en Transport hebben ons geholpen om doelmatig drones in te kunnen zetten voor de repressieve taak. Omdat te realiseren willen zij dat wij als brandweer als één organisatie optreden. De Minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) heeft daarom de brandweer verzocht met één landelijke beleidslijn te komen, om zo aan de wens van het bevoegd gezag te voldoen.

De RBC heeft hierop besloten het project 'Vliegen met drones' onder te brengen als deelproject bij het project Logistiek en Ondersteuning van het Programma 'Samen werken aan grootschalig en specialistisch optreden Brandweer Nederland' (ook wel kortweg GBO – SO).

De basis van het project zijn de ervaringen en kennis die is opgedaan bij de twee pilots in de veiligheidsregio's Twente en Midden en West-Brabant. Een projectteam en een daar aan gekoppelde klankbordgroep zorgen voor het realiseren van het project. Zie voor meer informatie:

<https://www.brandweer.nl/drones>

Wat is het doel van het landelijk project?

Het doel is om de regio's zo goed mogelijk te faciliteren als zij met drones willen gaan vliegen. Vanuit het landelijk project worden de randvoorwaarden geregeld die nodig zijn om een luchtvaartorganisatie te zijn.

Wat levert het landelijke project op?

Concreet levert het project de volgende producten op:

- Eén landelijke beschikking (afgegeven in mei 2018);
- Een operationeel handboek;
We krijgen namelijk een beschikking als we een goedgekeurd landelijk operationeel handboek hebben. In dit handboek staan de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de luchtvaartorganisatie, waaronder:
 - Scenario's waarbij drones mogen worden ingezet en tegen welke voorwaarden dit kan gebeuren.
 - Een beschrijving van de technische details van de drones waar de brandweer mee vliegt.
 - Een veiligheidsmanagementsysteem.
- Een brancheopleiding voor de brandweer. Voor alle brandweerscenario's die opgenomen zijn in het handboek wordt een training ontwikkeld. Daarmee tonen we aan dat wij als brandweer bekwaam zijn om risicovolle activiteiten te ondernemen, die anderen niet mogen.

Een laatste punt waar we landelijk mee aan de slag zijn, in opdracht van de minister van VenJ, is het samenwerken met de Nationale Politie en Defensie (een intentieverklaring voor meer samenwerking is door de drie partijen

ondertekend op het seminar Vliegen met drones Brandweer Nederland, van 8 september 2017).

Wat is er zo bijzonder aan het landelijke project?

De brandweer in Nederland bestaat uit 25 veiligheidsregio's. De taken en bevoegdheden van de regio's zijn vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. Elke regio heeft zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Bij de luchtvaartorganisatie zal dit anders zijn. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden dienen landelijk te worden belegd. Er komt dus een aparte luchtvaartorganisatie Brandweer Nederland.

Wat komt er allemaal kijken bij het uitwerken van het project?

Bij de uitwerking komt heel wat kijken. We weten als projectteam dat we een basis opleveren voor de doorontwikkeling van het vliegen met drones. En waarbij nieuwe kennis en ervaringen verder ontwikkeld moeten worden met alle aspecten die bij een vliegorganisatie horen.

In de projectfase buigen we ons over vraagstukken als:

- Mee ontwikkelen van wetgeving ten behoeve van onze taakstelling;
- Netwerken met stakeholders onderhouden en uitbreiden;
- Ontwikkelen van lesprogramma's;
- Inrichten van de landelijke brandweer vliegorganisatie;
- Afstemmen met landelijke vertegenwoordigers over behoeftebepaling etc.

De ontwikkeling van dit dossier laat ons door een andere bril naar onze (landelijke) organisatie kijken. Dat vraagt tijd en aandacht.

Vliegen door de brandweer**Is vliegen door de brandweer anders dan vliegen door een private partij?**

Vliegen is vliegen zou je zeggen. Toch gaat dat bij ons anders. Als brandweer is vliegen met drones aan strikte regels gebonden. Er gelden voor ons andere – wettelijke - regels, ten behoeve van repressief optreden. Wij hebben als brandweer een aparte regeling gekregen binnen de Wet luchtvaart. Wij mogen in een zwaarder risicosegment vliegen, maar wij dienen wel goed te organiseren wat we doen om deze risico's te mitigeren. En deze op een gelijkwaardig niveau te krijgen, vergelijkbaar met het maken van een standaardvlucht. Zo doende hebben wij unieke mogelijkheden die een private partij niet heeft, maar het kost tijd om dit alles goed uit te werken en te borgen. Een voorbeeld van het zwaardere risicosegment is het vliegen buiten het daglichtvenster. Via een specifieke risicoanalyse is een set met maatregelen bedacht om dan ook veilig te kunnen vliegen. Als brandweer hebben we dan ook vrijstelling om buiten het daglichtvenster (lees in het donker) te mogen vliegen.

Als een regio een drone koopt, mogen we dan gelijk alles?

De regio's die gaan vliegen mogen alleen drones inzetten voor hun repressieve taak mits deze drone en de piloten gekoppeld worden aan de landelijke vliegorganisatie. Daarnaast zullen de piloten en overige bemanningsleden van het vliegt team aan de juiste opleidingen

moeten voldoen. Je zult dus eerst vakbekwaam moeten worden om grotere risico's te leren herkennen en daar de juiste maatregelen op te nemen. Maatregelen die we landelijk op een zelfde manier toepassen.

Een collega heeft een eigen drone. Mag hij vliegen namens de brandweer bij een repressieve inzet?

Nee. Drones en collega's die niet aan het landelijk operationeel handboek/ vliegorganisatie gekoppeld zijn, mogen niet worden ingezet.

Mag ik een eigen/private drone inzetten voor andere activiteiten dan repressie?

In principe mag buiten de repressieve taak door alle partijen een drone worden ingezet, maar wel binnen de wettelijke kaders.

Weet ook dat in de Raad van Brandweercommandanten (RBC) afgesproken is dat de veiligheidsregio's *geen eigen activiteiten* ondernemen op het gebied van drones buiten dit project om.

Vanuit het projectteam zien we om ons heen dat – jammer genoeg – veel dronevliegers in overtreding zijn. Daarom zullen we in de landelijke beleidslijn voorstellen hoe regio's hier mee om kunnen gaan.

Let dus op: als je voor de brandweer je eigen drone inzet ben je wettelijk beroepsmatig aan het vliegen en dus in overtreding als je niet aan de wettelijk gestelde eisen voldoet.

Waarom pakt de brandweer dit vraagstuk zo zwaar op?

Vliegen is aan strenge wettelijke kaders onderworpen. Wij zijn een overheidsorganisatie en daarmee aan onszelf verplicht om te voldoen aan wettelijke kaders. Dat is ook de reden dat we als projectteam bezig zijn om voor alle regio's wettelijk ruimte te krijgen voor de inzet van drones. Deze ruimte krijgen we, maar we moeten daar wel integer mee om gaan. Het vertrouwen dat we krijgen willen we niet beschamen. We verwachten dan ook van alle collega's dat zij hier een positieve bijdrage aan leveren.

Gaan alle regio's straks vliegen?

Er komt een spreiding met droneteams om onze ambitie waar te kunnen maken: we willen overall in Nederland maximaal binnen een uur na alarmering een droneteam ter plaatse hebben zodat we het lokale commando te voorzien van beelden/data als daarom gevraagd wordt.

Ik wil piloot worden. Waar kan ik solliciteren?

Het ligt het meest voor de hand dat je solliciteert bij een regio die besloten heeft om met drones te gaan vliegen. Vacatures zullen worden geplaatst op www.brandweer.nl/vacatures

Kan ik drone vliegen door de brandweer als een potentiële kans zien voor het tweede loopbaanbeleid?

Dat is een lastige vraag om daar nu al antwoord op te kunnen geven. We weten nog niet hoe de organisatie exact ingebed gaat worden in de brandweerorganisatie. Het ziet er vooralsnog naar uit dat vliegen een neventaak zal worden. Echter, de kans is aannemelijk dat er een moment zal komen dat de aanvraag en inzet van drones dermate zal zijn, dan er een overweging gemaakt zal worden of vliegen met drones nog wel een neventaak kan zijn. Ook voor deze vraag zal op korte termijn vooral gekeken moeten worden naar de regio's die besluiten om te gaan vliegen.

Hoe zorgt het land er voor dat er aan de behoefte van de regio wordt voldaan?

Het uitgangspunt van de landelijke vliegorganisatie is dat zij zo goed als mogelijk ten dienste staat voor de regionale behoefte. In de pilotfase wordt er door vertegenwoordigers uit diverse regio's meegedacht over de invulling hiervan. Na de kwartiermakersfase (2017-2020) zal de landelijke organisatie periodiek met de vliegende regio's afstemmen over hoe zij aanpassingen kunnen doorvoeren op de diverse thema's. Op deze wijze willen we de regio's zo goed mogelijk faciliteren.

Welke regio's vliegen al?

Op dit moment vliegen er vier regio's: Twente, Midden- en West-Brabant, Rotterdam-Rijnmond (Gezamenlijke Brandweer) en Haaglanden. Zij zijn 24/7 oproepbaar voor bijstand, de alarmering verloopt via de betreffende meldkamers van de vliegende regio's.

Hoe kunnen regio's, die ook ambitie hebben om te gaan vliegen met drones, zich voorbereiden?

Het is erg belangrijk dat deze regio's zich frequent laten bijpraten door de kwartiermaker van de landelijke vliegorganisatie (Mark Bokdam). Hij kan hen bijpraten over de laatste ontwikkelingen en uitgangspunten. Dit kan regio's helpen om verder verduidelijking bij vraagstukken als:

- Hoe/waar positioneert een regio een drone-organisatie in de bestaande organisatie en wie ziet men bij voorkeur met een drone vliegen.
- Welke middelen gaat een regio daarvoor reserveren, waarbij gedacht kan worden aan: financiën, beschikbare uren, verantwoordelijkheden binnen de organisatie en benodigd materieel/materiaal ter ondersteuning van de organisatie.
- De meldkamer speelt een belangrijke rol in het mitigeren van risico's. Zorg ervoor dat het te ontwikkelen landelijke protocol voor de meldkamer geïmplementeerd is.

Hoe kan ik bijstand aanvragen bij een regio die reeds mag vliegen?

Op dit moment hebben Brandweer Twente, Midden- en West-Brabant, Rotterdam-Rijnmond (Gezamenlijke Brandweer) en Haaglanden de bevoegdheid om drones 24/7 in te zetten. De inzet van deze teams kan worden aangevraagd bij de betreffende regio zelf of via het LOCC. Hiervoor ontwikkelen we als projectteam nog een richtlijn die spoedig wordt gedeeld met het land.

Toepassing van drones**Met welke drones wordt straks gevlogen?**

Het project richt zich op het gebruik van drones van het type helikopter: met meervoudige rotor platformen, tot een gewicht van maximaal 25 kg. Na de kwartiermakersfase wordt bekeken wat er meer of anders moet.

Waarom nog niet vliegen met vleugelvliegtuigjes?

Vliegen met een vleugelvliegtuigje (de zgn. fixed wing) vraagt deels een andere opleiding. Daarnaast is Defensie in het bezit van fixed wing vliegtuigjes. Daar maken we graag gebruik van als dat nodig is. We richten ons met dit project met name op de overbruggingstijd tussen een incident en de eventuele inzet van defensie. We denken dat we de meeste inzetbehoeften van drones kunnen borgen met de inzet van de rotor platformen.

Met welke scenario's wordt rekening gehouden in het handboek?

Voor repressief vliegen hanteren we vooralsnog de volgende scenario's als uitgangspunt:

- Brandbestrijding
- Hulpverlening
- Incidentbestrijding Gevaarlijke stoffen
- Waterongevallen en SAR activiteiten
- Natuurbrandbestrijding
- Oefeningen
- Brandonderzoek

Op basis van de wensen en behoeften van de vliegende regio's zal periodiek het handboek worden aangepast en scenario's worden ge-update dan wel toegevoegd. Voor elke toevoeging zal bekeken worden of daar een aanvullende beschikking voor moet worden afgegeven door de Civiele Luchtvaart Autoriteiten.

Met welke sensoren gaat er gevlogen worden?

In de projectfase en kwartiermakersfase richten we ons op de inzet van optische camera's en warmtebeeld/infraroodcamera's. Voor deze sensoren wordt een trainingsprogramma opgesteld in relatie tot de eerder genoemde scenario's. Daarna gaan we aan de slag met het toepassen van andere sensoren en het uitwerken van bijbehorende trainingsprogramma's. Denk daarbij aan het gebruik van onder andere detectiesensoren gevaarlijke stoffen, etc.

Is er al een brandweerdrones?

Wij kennen (nog) geen brandweerdrones. Vooralsnog zal er met bestaande systemen gevlogen worden om ervaringen op te doen. Na deze fase wordt bekeken of er een brandweerdrones moet komen of dat we gebruik blijven maken van bestaande systemen. Wel wordt er nagedacht over het gebruiken van één en hetzelfde systeem voor de regio's.

Hoe gaat de brandweer om met het onderwerp 'domestic drones'?

Domestic drones zijn drones die in pandig vliegen. Zij vliegen dus niet in het vrije luchtruim en kunnen ook niet naar buiten. Hier is voor zover we nu weten geen aparte wet- en/of regelgeving voor. De Wet luchtvaart gaat specifiek over vliegen in het vrije luchtruim en de (mogelijk) risico's die daar bij horen. Het project Drones van Brandweer Nederland richt zich primair op vliegen met drones in het vrije luchtruim. In een latere fase zal het binnenvliegen ook worden meegenomen.

Wat betekent de mini-drones regeling (ROC-light) voor ons?

De mini-drones regeling heeft een soort van 'eigen leven' gekregen binnen de luchtvaart. De regeling beoogt dat een gebruiker onder bepaalde voorwaarden beroepsmatig een drone mag gebruiken. De beperkingen zijn echter van dien aard, dat het **niet** mogelijk is om deze regeling te gebruiken voor onze repressieve taakstelling.

Ook zijn de mogelijkheden beperkt voor andere inzetbehoefte bij de brandweer. De huidige situatie met mini-drones operators geeft ons het beeld dat zij veel moeite hebben om aan de opgelegde beperkingen te kunnen voldoen in relatie tot de inzetbehoefte.

We zien mogelijkheden, maar ook zeker de keerzijde. Vanuit het project zal hierover een standpunt worden opgenomen in de beleidslijn. Tot die tijd verzoeken we de regio's om geen drone-activiteiten te ontplooiën binnen de brandweer. Dit draagt bij aan een goede beeldvorming én draagvlak richting onze partners.

Regels	ROC	ROC-light
Maximale gewicht drone	150 kg	4 kg
Maximale afstand tot vlieger en in zicht	500 m	100 m
Maximale vlieghoogte	120 m	40 of 50 m
0 – 4 kg afstand tot mensen, bebouwing, wegen, kunstwerken etc. met restrictie 'max 100m van vlieger en max hoogte 50m' NB: Ontheffing mogelijk om dichterbij te vliegen	25 of 50 m Ja	50 m Nee
Helikopter (inclusief MultiRotor) (H) 0-25kg afstand tot mensenmenigte, aaneengesloten bebouwing, vaar-voertuigen, wegen, kunstwerken etc. NB: Ontheffing mogelijk om dichterbij te vliegen	25 m Ja	Nee Nee
Vliegtuig vastvleugel (A) of 'andere klasse'(OA) 0-25kg afstand tot mensenmenigte, aaneengesloten bebouwing, vaar-voertuigen,wegen, kunstwerken etc. NB: ontheffing mogelijk om dichterbij te vliegen	50 m Ja	Nee Nee
25 – 150 kg afstand tot mensenmenigte, aaneengesloten bebouwing, wegen > 80 km/u NB: ontheffing mogelijk om dichterbij te vliegen	150 m Ja	Nee Nee
25 – 150 kg afstand tot vaar-/voertuigen, kunstwerken, industrie etc. NB: ontheffing mogelijk om dichterbij te vliegen	50 m Ja	Nee Nee
Vliegen in vlieggebied klasse G	Ja	Ja
Vliegen in (delen van) klasse C en D na toestemming eigenaar	Ja	Nee
Binnen 3 km van ongecontroleerde vliegveld na toestemming eigenaar	Ja	Nee

Vragen

Elk district heeft een eigen contactpersoon voor vragen over drones. Afhankelijk van de regio kun je daar contact mee opnemen. Zie voor meer informatie:

<https://www.brandweer.nl/drones>